

Luovien alojen kestävyyssosaamisen peruskoulutus 2025

Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen
toimenpideohjelma LuoTo

Uudenmaan Liitto

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

**Euroopan unionin
rahoittama**

NextGenerationEU

Tänään aiheena

Ympäristötyön käynnistäminen, jalkauttaminen ja jatkuva kehittäminen

Anu Hakala

Äänessä:

Anu Hakala (ympäristögeologi, aikuiskasvattaja)

Ympäristöasiantuntija

Ympäristövastuu ja asiantuntijapalvelut

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus

kierratyskeskus.fi/yrityspalvelut/

Kierrätys-
keskus

Sisältö

- Mitä ympäristötyö on?
- Miten ympäristötyötä tehdään?
- Järjestelmällisen ympäristötyön aloittaminen
- Ympäristöjärjestelmät apunasi

Mitä ympäristötyö on?

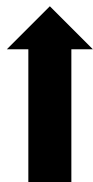
Kierrätys-
keskus

Ympäristötyö on toimintaa

Vähennetään
ympäristökuormitusta

JA

Kasvatetaan
positiivisia
ympäristövaikutuksia

JA

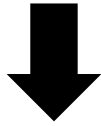

Luodaan
uudelleen

Kierrätys-
keskus

Ympäristötyö on toimintaa - ja oman toiminnan kehittämistyötä

Vähennetään
ympäristökuormitusta

JA

Kasvatetaan
positiivisia
ympäristövaikutuksia

Ympäristötyö kuuluu kaikille vastuullisille toimijoille

Kierrätys-
keskus

Ympäristötyö on suuria ja pieniä tekoja

Jokaisella on merkitys

Öljylämmityksen
vaihto maalämpöön

Patterin ruuvaaminen
pienemmälle

Kulutusseurantajärjestelmän
luominen ja säännöllinen
seuranta (lämpö, sähkö, vesi,
polttoaineet, lentokilometrit
jne.)

Kuljetuskaluston
sähköistäminen

Ennakoivaan ajotapaan
kouluttaminen

Etäosallistumalla korvataan
lentomat kustusta

Ohjeistetaan kävijät julkisen
liikenteen asiakkaiksi

Kasvisruokasitoumuksen
laatiminen ja julkaisu

Yhteisen jääkapin hävkinesto-
ohjelman lanseeraus

Luontokatoaiheisen
taideteoksen luominen

Viljelylaatikko / pörriäisbuffa
pihalle / parvekkeelle

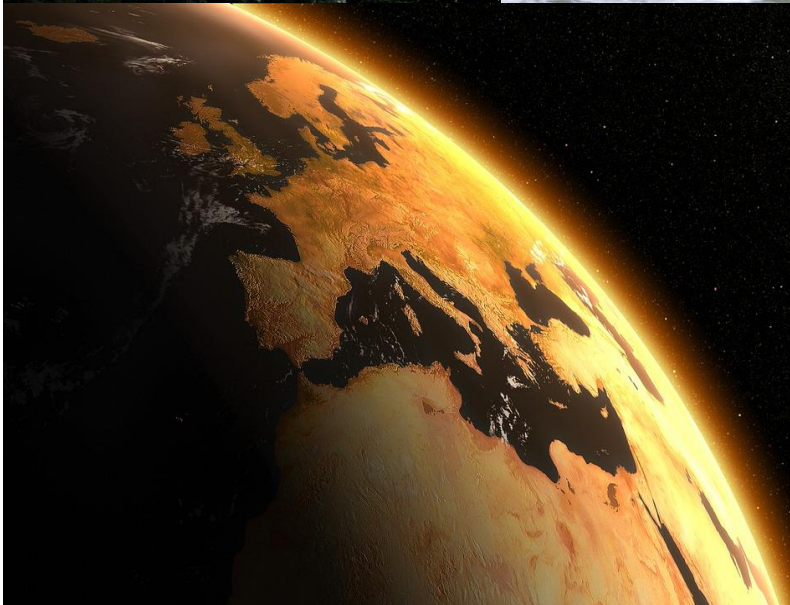

Kierrätys-
keskus

Miksi ympäristötyötä tehdään?

Kierrätys-
keskus

kuvat: Pixabay

Kierrätys-
keskus

Miksi toimia ympäristövastuullisesti?

- Elinympäristön ja yhteisön vaaliminen
- Yhteistyössä kehittyminen ja ympäristötietoisuuden parantumien
- Oman sarkansa hoitaminen ja naapuriapu

Yhteiskunnallisen vastuun kanto

- Viranomaisten vaatimukseen vastaaminen
- Riskienhallinta: varautuminen varmoihin kehityskulkuihin
- Riskienhallinta: sopeutuminen ennalta arvaamattomiin tapahtumiin

Säätelyn velvoitteiden täyttäminen

**Kierrätys-
keskus**

Miksi toimia ympäristövastuullisesti?

- Uskottavuus ja imago eri sidosryhmien silmissä: henkilökunta, asiakkaat, yhteistyökumppanit, rahoittajat jne.
- Rekrytointietu, työtyytyväisyys
- Kriteerivaatimusten täyttäminen

**Sidosryhmien
toiveisiin vastaaminen**

- Oman toiminnan laadun parantaminen ja tehostaminen
- Hävikin vähentäminen
- Tuottavampi toiminta

Kustannushyödyt

**Kierrätys-
keskus**

Miten ympäristötyötä tehdään?

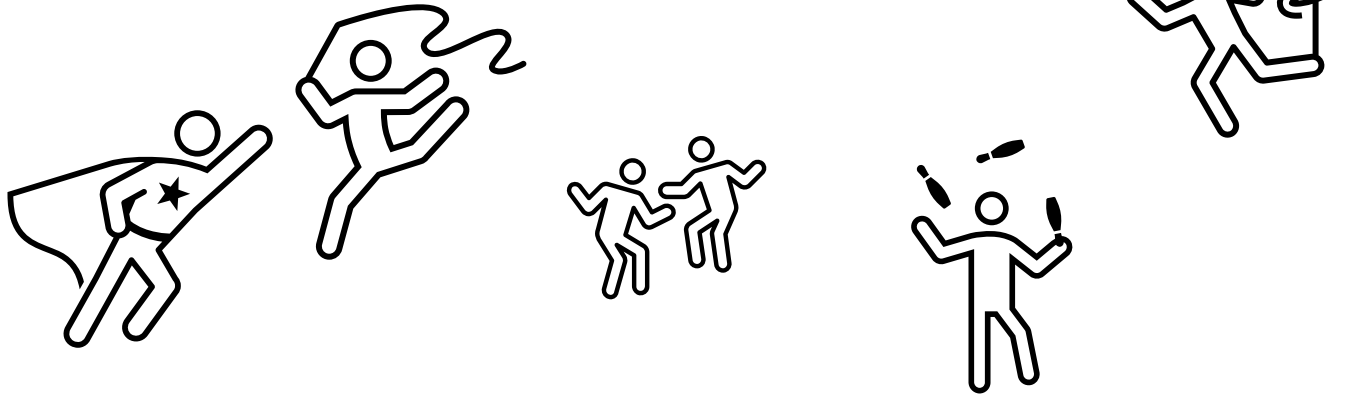

Kierrätys-
keskus

Voiko ympäristötyötä puuhastella?

Voiko kulttuuria, taidetta tai liiketoimintaa puuhastella?

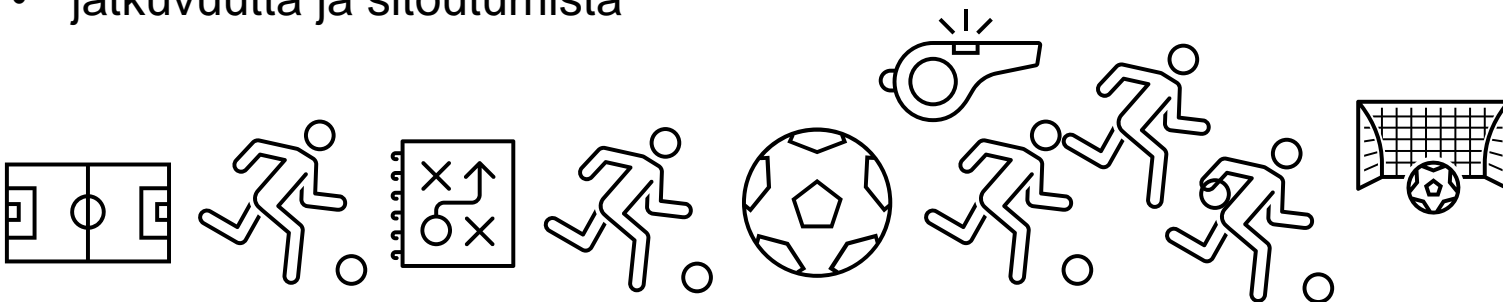
Voiko tavoitteellista toimintaa puuhastella?

Ympäristötyö(kin) on tavoitteellista ja vaikuttavaa kehittämistoimintaa

Se vaatii mm.

- yhteisesti jaetut, selkeät tavoitteet
- suunnitelman ja strategian, joilla tavoitteisiin päästään
- riittävät resurssit: osaamista, aikaa, työvälineitä, tekijöitä, rahaa...
- edistymisen seuranta ja vaikuttavuuden arviointia
- jatkuvuutta ja sitoutumista

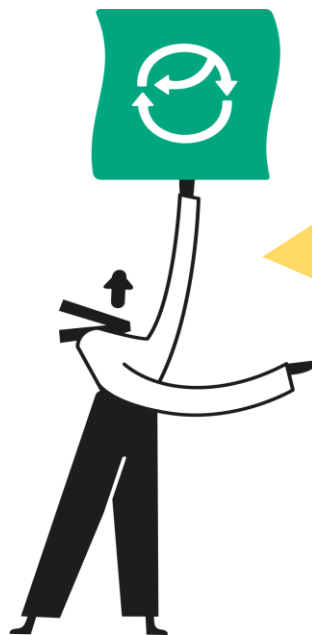

Kierrätys-
keskus

Tärkeitä teesejä: Johdon pitää sitoutua ympäristötyöhön

Mitä se tarkoittaa?

- Ympäristövastuu on osa arvoja ja strategiaa
- Ympäristöasiat huomioidaan kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa
 - esim. resurssoinnissa, budjetoinnissa, JORYn ja hallituksen kokouksissa
- Työ on jatkuvaa
- Johto antaa valtuutuksen

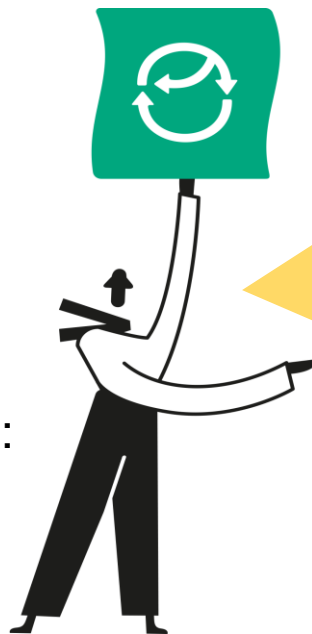
**Uskottava
ympäristötyö
vaatii johdon
tuen**

Kierrätys-
keskus

Tärkeitä teesejä: Toimikaa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa

- Koko henkilökunta mukaan, osallisuus
- Tavoittava tiedotus
- Keskusteluyhteys, ymmärryksen syventäminen, oivaltaminen
- Kouluttautuminen ja osaamisen kasvattaminen
- Yhteistyö ja toiminta verkostoissa:
 - Hyvien käytänteiden jako
 - Tehokkuus
 - Vaikuttavuuden moninkertaistaminen

**Yhteistyö
edellyttää
viestintää,
osallisuutta ja
vuoropuhelua**

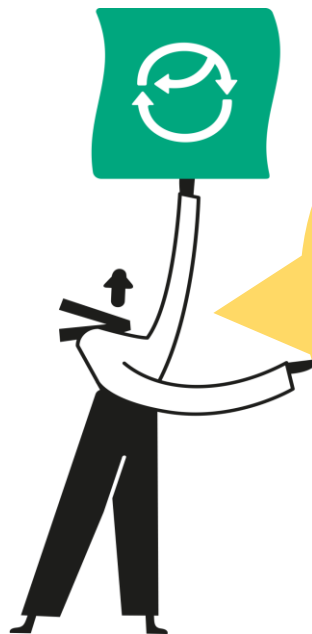

**Kierrätys-
keskus**

Tärkeitä teesejä:

Ympäristötyön pitää olla osa ydintoimintaa, kaikilla

- Saumaton osa konkreettista toimintaa, systemaattista ja läpileikkaavaa
- Osa kaikkia työtehtäviä
 - Toimintamallit
 - Viestintä
 - Jatkuvuus ja toisto
- Perehdytys varmistaa toimintamallien omaksumisen

**Hiotut
toimintamallit
ja perehdytys
juurruttavat
ympäristötyön
arkeen**

**Kierrätys-
keskus**

Johdon tehtäviä:

- johtaa ympäristötyötä, varmistaa toiminnan linjakkuus strategian kanssa
- viestiä ympäristötyön merkitys (miksi tätä tehdään?): arvot, missio, visio...
- linjata ylätason tavoitteet
- seurata tavoitteiden saavuttamista
- osallistaa henkilökunta vaikuttamaan käytännön työn suunnitteluun ja toteutukseen (esim. konkreettiset tavoitteet ja toimintasuunnitelman tekeminen)
- varmistaa työn resurssit (osaaminen, perehdytys, työnjako, välineet, aikataulut jne.)
- toimia itse linjan mukaisesti, näyttää esimerkkiä
- luottaa ja kuunnella kentän viestejä herkällä korvalla, reagoida tarvittaessa
- palkita tavoitteiden saavuttamisesta

Kierrätys-
keskus

Henkilökunnan tehtäviä:

- kuulla ja sisäistää johdon viestit
- osallistua keskusteluun ja toimia rakentavasti yhteistyössä
- osallistua käytännön konkreettisten tavoitteiden asettamiseen ja toimenpidesuunnitelman tekoon
- hyödyntää omaa asiantuntemustaan kehitystyössä ja jakaa osaamistaan
- toimia yhdessä sovitun suunnitelman ja toimintamallien mukaan
- viestiä johdolle tuloksista, havainnoista ja poikkeamista
- tukea, tsemppata ja auttaa työkavereita

Kierrätys-
keskus

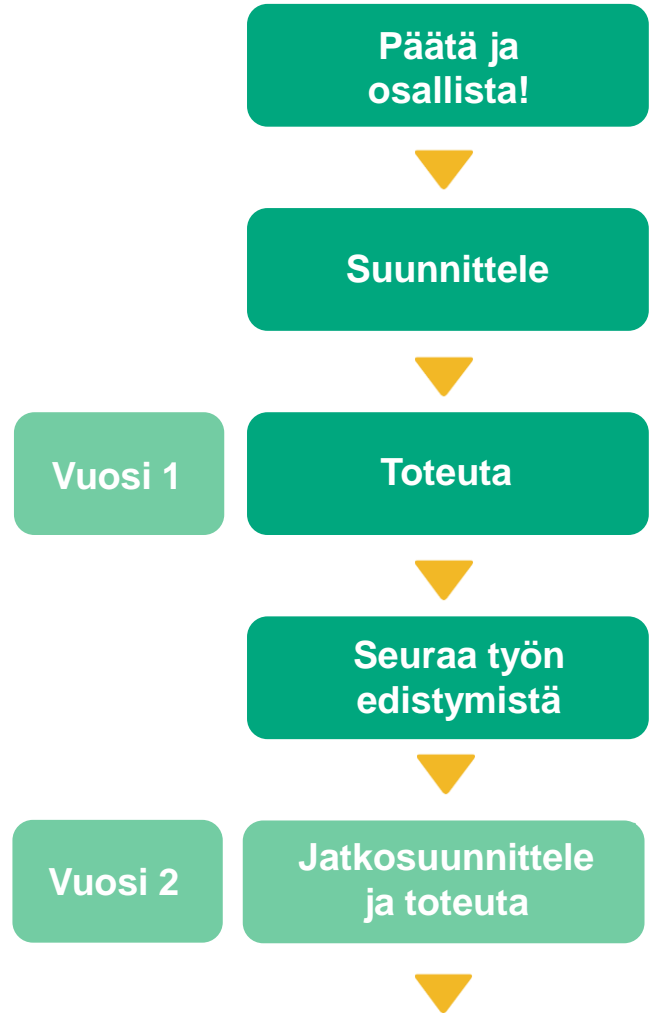
Järjestelmällisen ympäristötyön aloittaminen

Kierrätys-
keskus

Peruskaava:

- Sitouta ja osallista johto sekä henkilökunta, viesti ja keskustele
- Tunnista ja arvioi toiminnan ympäristövaikutukset
- Aseta tavoitteet ja mittarit
- Laadi toimenpidesuunnitelma, resursoi ja vastuuta
- Hio ja juurruta toimintamallit, perehdytä ja kouluta henkilökuntaa
- Seuraa edistymistä, arvioi tuloksia ja kehitä toimintaa
- Raportoi, viesti ja tiedota
- Kannusta ja palkitse!

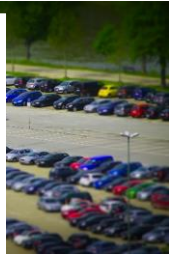
Tunne toimintasi!

- Tunnista nykytila
 - Mistä osasista se koostuu
 - Missä toimitaan jo hyvin
 - Missä olisi parannettavaa
 - Arvioi ympäristövaikutukset
 - Ydintoiminnan suurimmat ympäristöhaitat
 - Haittojen vähentämispotentiaali
 - Positiivisten ympäristövaikutusten luominen
 - Eri sidosryhmien intressit
- Mihin panostetaan?

Mistä konkreettisista osista toiminta koostuu?

- Tilojen käyttö: lämmitys, viilennys, sähkö, kiinteistötekniikka, korjaus ja huolto, käyttöaste
- Liikenne:
 - kävijät/yleisö, tavarakuljetukset, vierailijat, oma henkilökunta
 - Lentomatkustus, autoilu, julkinen liikenne, kevyt liikenne
- Hankinnat ja materiaalien käyttö:
 - Tekniikka, käyttötavarat, tuotannon materiaalit, kemikaalit, vesi, energia
 - Kiertotalouden mukaiset toimintamallit
- Ruoka ja juoma
- Yhteistyökumppanit, ostopalvelut, alihankkijat
- Maankäyttö ja luonnonvarojen käyttö, luonnon monimuotoisuus
- Jätteet ja jätevesi
- Melu ja valo

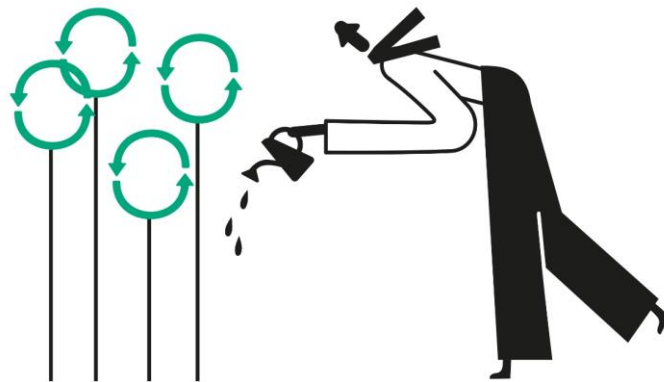

Kierrätys-
keskus

Millä tavoilla toiminta vaikuttaa positiivisesti yhteiskuntaan ja ympäristöön?

- Viestintä ja markkinointi
- Verkostoissa vaikuttaminen
- Aktivismi
- Hyväntekeväisyys
- Vapaaehtoistyö

- **Sisällöt**
- **Muotoilu ja suunnittelu**

Kierrätys-
keskus

Huonot vaikutusmahdollisuudet

Paljon vaikutusta ympäristöön

Pitkäjänteiset projektit

- Oleelliset ympäristövaikutukset
MUTTA
- Parantaminen ei onnistu omalla päätöksellä

Aloita täältä!

- Oleelliset ympäristövaikutukset
JA
- Parantaminen omissa käsissä

Hyvät vaikutusmahdollisuudet

Unohda nämä!

- Pienet ympäristövaikutukset
JA
- Parantaminen ei onnistu omalla päätöksellä

Helpot hyvänmielen jutut

- Pienet ympäristövaikutukset
MUTTA
- Parantaminen omissa käsissä

Vähän vaikutusta ympäristöön

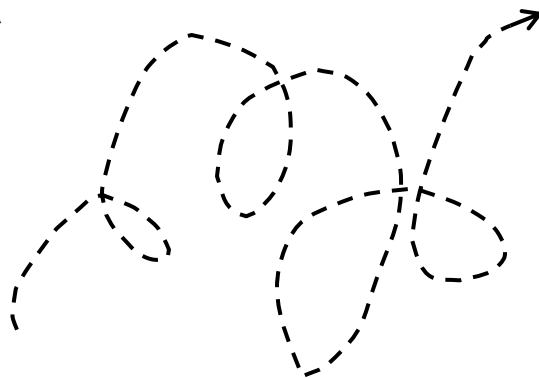

Kierrätys-
keskus

Tavoitteiden asettaminen

Hyvä tavoite ohjaa toimintaa nykytilasta tavoitetilaan

- Selkeä ja ymmärrettävä
- Mitattava
- Realistinen
- Aikataulutettu

Tavoite:

Kaikki tuntevat talon jätehuollon ja osaavat lajitella omassa työssään syntyvät jätteet.

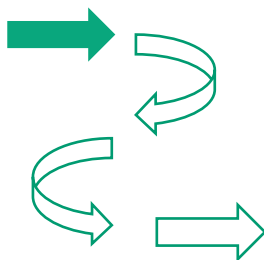
Mittari: Sekajätteen määrä vähenee 20% vuoteen xx mennessä

Kierrätys-
keskus

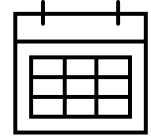
Toteutuksen eli toimenpiteiden suunnittelu

- Pienet, konkreettiset tehtävät
 - Vastuhenkilö
 - DL
- Suunnitellaan toimenpiteiden ketju, joka johtaa nykytilasta tavoitettiin
 - Ensimmäinenkin askel riittää!
 - Hyödynnetään työntekijöiden eli oman työnsä asiantuntijoiden osaaminen

Kierrätys-
keskus

Seurannalla jatkuvuutta

Ympäristötyön edistymistä seurataan tarkastelemalla *säännöllisesti* toimenpiteiden tuloksia – vuosikelloon sovittu aikataulu ja tapa

- Seurannan suunnittelu ja järjestäminen on osa työtä (toimenpidesuunnitelma: vastuut, aikataulut)
- Mittarit (numeerinen / laadullinen; automaattinen / manuaalinen)
- Seurantatyökalut / järjestelmät (ruutuvihko, excel, lomake, järjestelmä)
- Raportointi ja tiedottaminen (kohde: johto / työntekijät; tapa: kokous / intra; graafit / tekstit)
- Tuloksista keskustellaan yhdessä (palaute!) ja suunnitellaan tavoitetta kohden vievät jatkotoimenpiteet / korjausliikkeet
- **Palkitaan onnistumisista! Huomioidaan hyvät suoritukset!**

Kierrätys-
keskus

Resurssit vs. *ei enemmän vaan fiksummin*

Ympäristötyö on *osa toimintaa*, ei erillinen tai ylimääräinen työ.

- Resurssoinnin suunnittelu on osa työtä
- **Priorisointi**
- **Myönteinen puhetapa ja asenteet**
- **Työnjako: kuuluu osaksi jokaisen työnkuvaan**
 - Selkeät, rajatut tehtävät kaikille
 - Työnkuvaan sidotut tehtävät varmistavat jatkuvuuden
 - Ympäristöperehdytys osaksi muuta perehdytystä
- **Realistinen aikataulutus ja ennakointi**
- **Näkyväksi tekeminen ja palkitseminen**

Kierrätys-
keskus

Resurssit vs. *ei enemmän vaan fiksummin*

- **Hiotut toimintamallit ja työtä sujuvoittavat työkalut**
 - Käytetään jo olemassa olevia luovasti, upotetaan mukaan ympäristöasiaa
 - Tarvittaessa luodaan uutta – valmiit, helpot työkalut auttavat kaikkia

 - Ohjeistukset ja oppaat
 - Työohjeet
 - Tarkastus- ja muistilistat
 - Seurantalomakkeet ja –järjestelmät
 - Muistutukset ja kyltit
 - Automatisointi, rajatut valikoimat
 - Ilmoitus- ja keskustelukanavat ja –alustat
 - Kampanjat ja kisat
 - Visuaalinen, näkyvä viestistä ja raportointi

- Yhteistyö verkostoissa ja kehittämisprojekteissa
- Osaamisen kasvattaminen, kouluttaminen suunnitelmallisesti
- Ulkoiset avut: ympäristöjärjestelmät, asiantuntija-apu, harjoittelijat

Kierrätys-
keskus

Ympäristöjärjestelmät apunasi

Kierrätys-
keskus

Kaikille pk-organisaatioille sopivat ympäristöjärjestelmät

Ekokompassi

- kaikille toimialoille
- kotimainen

WWF Green Office

- toimistot, hallinto
asiantuntijaorganisaatiot

Ympäristömerkit tuotteille ja palveluille (esim. Joutsenmerkki, EU-ympäristömerkki), ISO 14001 ympäristöstandardi

Kierrätys-
keskus

Ympäristöjärjestelmien hyödyt

Virallinen sertifikaatti

- Uskottava ja luotettava
 - Laajalti ja yleisesti tunnettu
 - Helposti viestittävä merkki vastuutyöstä
-
- Helppo ykkösvalinta asiakkaille, yhteistyökumppaneille, rekrytoitaville, rahoittajille, muille sidosryhmille
 - Vakuutus viranomaisille
 - Hyvä tuote/palvelu, parempi hinta

Järjestelmän apu ja tuki helpottaa työtä

- Valmis konsepti
 - Työkalut ylläpitoon ja raportointiin
 - Asiantuntijan apu
 - Oppaita, vinkkejä, materiaaleja, koulutuksia
-
- Työaika säästyy
 - Oma osaaminen ei aiheuta kynnystä
 - Prosessin myötä osaaminen kasvaa
 - Varmistaa jatkuvuuden

Kierrätys-
keskus

Ympäristövastuu on toiminnan kehittämistä

- Osa strategiaa ja tavoitteita
- Arvojen näkyminen toiminnassa
- Käytännön organisointi
- Riittävät resurssit
- Osallisuus, yhteistyö ja vuorovaikutus
- Hiotut toimintamallit ja tavoittava viestintä

Kierrätys-
keskus

Yksi työtehtävä kerrallaan

—

**Yhdessä saadaan
suuria aikaan**

**Kierrätys-
keskus**

Teot ratkaisevat

—

**Tärkeintä on aloittaa
ja tehdä jotain!**

**Kierrätys-
keskus**

Kiitos!

